

te, *Christe, et benedicimus tibi, quia per sanctam crucem tuam redemisti mundum*; surgit, incedit, et in medio loco, inter primam adorationem et crucem, idem facit, deinde tertio ante ipsam crucem quam postea deosculatur, non in faciem Christi, nec in manus, nec in latus, sed, ex reverentia, in solos pedes. Accedunt deinde diaconus et subdiaconus, et sic ordinate, ut dum celebrans secundam facit adorationem, diaconus faciat primam, et dum facit tertiam, diaconus faciat secundam et subdiaconus primam. Postea veniunt clerici, incipiendo a dignioribus, et laici idem facientes: si præsens esset Episcopus, primus post celebrantem accederet. Ubi major est numerus fidelium ut omnes tres faciant adorationes, sicut clerici, digniores tantum et in choro assistentes hunc sequuntur modum; cæteris præbetur crux quam successive deosculantur genuflexi.

Plures parochi arbitrati sunt se hac die reliquias veræ crucis loco crucis ordinariæ fidelibus præbere posse adorandas. Errabant, nam ubique in liturgia, fit adoratio crucifixi, id est imaginis Christi cruci affixi.

12° *Sabbatum sanctum*. Sabbatum judaicum in festa Paschalia incidens magnum valde dicebatur, hoc sabbatum semper fuit celebre apud Christianos tanquam præparatio ad maximam festivitatem Paschæ, et dictum est sanctum. In eo die 1° catechumeni olim baptizabantur; 2° non dicebatur Missa, ne quidem præsanctificationum: officium incipiebat ad vesperam; protrahebatur in noctem dominicæ, ita ut Missa versus diem nascentem celebraretur. Paulatim tempus hujus officii fuit anticipatum, donec sabbato mane cum Missa fuerit celebratum; et ideo adhuc dicitur in præconio *O beata nox*, in præfatione *in hac potissimum nocte*, in canone *noctem sacratissimam*. 3° Novus benedicitur ignis qui ope instrumenti e silice eruitur: die præcedenti cuncta fuerunt exstincta luminaria ecclesiæ, in signum mortis Christi luminis mundi; e lapide, qui est figura Christi, novus educitur, proferitur et benedicitur ignis, ex quo accendendus est cereus paschalis, ad significandum Christum esse resurrecturum et habere in se principium luminis et vitæ. 4° Be-

nedicitur solemniter cereus paschalis, qui totus debet esse ex cera, pondere cereis communibus major, et sat altus ut in cunctis officiis publicis usque ad Ascensionem accendi possit. In basilica Lateranensi octoginta est librarum; quidam volunt eum esse debere saltem decem vel octo librarum: id quidam optimum est, sed tamen in plerisque ecclesiis minoris est ponderis, ex usu recepto. Repræsentat Christum ex mortuis suscitatum, lumen mundi et idcirco quinque grana incensi in eo figuntur ad significandas quinque illius plagas. Diaconus magnificum cantat præconium, quod quidam *S. Aug.*, alii *S. Leoni* tribuerunt, sed cujus auctor remansit ignotus; cum autem diaconus non sit alicujus benedictionis ecclesiasticæ minister, dicendum est cereum paschalem quem laudat et exaltat, ab illo præcise non benedici, et benedictionem ipsi communicari per accensionem luminis et insertionem granorum incensi a sacerdote celebrante benedictorum. 5° Fit benedictio solennis aquæ Baptismalis, et si sint catechumeni baptizandi, statim baptizantur: cantantur litanie, quas celebrans et ministri, juxta rubricam, prostrati, recitare non tenentur.

13° *Pascha seu Resurrectio Christi*. Hoc maximum festum appellatur in Martyrologio *Solemnitas solemnitas*: est institutionis Apostolicæ, et præ cæteris Ecclesiæ solemnitatibus gaudium et lætitiæ excitat, fidem corroborat et æternæ jubilationis pignus ineffabile nobis præstat; quia si Christus, factus nobis similis, a mortuis suscitatus, in gloriam intraverit, et nos debemus in fine sæculorum resurgere et cum illo in æterna gloria regnare.

In hujus diei officio, quod antiquam redolet simplicitatem, omissione hymni, capitulorum et responsorium brevium, continuo resonat lætissimum verbum *Alleluia*, quod per vicos Jerusalem cœlestis æternaliter cantabitur, Tob. xiii, 22, et in fine cujuslibet horæ ponitur hæc festivissima antiphona: *Hæc dies quam fecit Dominus, exsultemus et lætemur in ea*. Tres tantum dicuntur lectiones per octavam.

In vesperis fit apud nos processio ad fontes, in qua

cantantur psalmi *Laudate pueri* et *In exitu*, ad significandum recenter baptizatos transisse quasi per mare Rubrum et de Ægypto seu de captivitate dæmonis exiisse.

Dominica sequens vocatur *in Albis*, seu potius post albas depositas, quia vestes albæ, quibus neobaptizati Sabbato sancto induebantur, sabbato sequenti deponerentur.

Tempus paschale est octava hebdomadarum et terminatur vigilia sanctissimæ Trinitatis.

14° *Ascensio Domini*. Quadragesimo die a Resurrectione hoc celebratur festum, quod ideo in Constitutionibus Apostolicis, l. 8, cap. 3, dicitur dies Assumptionis Domini, et a *S. Aug.*, Serm. 271, *dies quadragesimus Ascensionis Domini* nominatur. Idem *S. Doctor* dicit, Epist. 54: « Illa autem quæ non scripta sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum orbe servantur, dantur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atque statuta retineri, sicuti quod Domini passio, et resurrectio, et ascensio in cælum, et adventus de cælo Spiritus sancti anniversaria solemnitate celebrantur, et si quid aliud tale occurrit quod servatur ab universa, quacumque se diffundit, Ecclesia. » Magnæ ergo illæ festivitates ab universa servabantur Ecclesia tempore *S. Aug.*, sicut tempore nostro, et velut ex Apostolica traditione descendentes habebantur.

Hæc festivitas octavam non habebat tempore Rodulphi de Rivo, Tongrensis decani, qui de officio divino anno 1390 scribebat; sed mox habuit, et duo dies inter hanc octavam et Pentecosten intercedentes, velut continuatio octavæ habentur, ac ritu semiduplici celebrantur. In loco evangelii istius festi, ubi legitur: *Assumptus est in cælum*, cereus paschalis exstinguitur ac aufertur, ex decreto *S. Pii V*, sicque ascensio Christi exprimitur.

Vigilia Pentecostes semper eodem ritu servata est ac vigilia Paschæ, excepta cerei paschalis benedictione.

Ex *Tertulliano* dicente, lib. de Corona, cap. 3: *Eadem immunitate* (jejunandi) *a die Paschæ in Pentecosten usque*

gaudemus, atque ex pluribus aliis primis Patribus, constat primitus nullum exstitisse jejunium ob temporis paschalis lætitiã, inter Pascham et Pentecosten; sed quoniam mos prævaluit jejunare, saltem ex devotione, feriis Rogationum seu supplicationum, quæ a *S. Mamerto*, Viennensi Episcopo, versus 469 fuerunt institutæ ad iram Dei placandam, similiter contigit ut vigilia Pentecostes etiam jejunaretur; at jejunium Rogationum obsolevit, sola retenta a carnibus abstinentia, dum jejunium vigiliæ Pentecostes fere ubique factum est de præcepto.

15° *Pentecostes*. Die quinquagesimo post egressum de Ægypto, Lex vetus promulgata est in monte Sinai, per ministerium Moysis, et memoria hujus diei fuit celebris apud Judæos: similiter quinquagesimo die post resurrectionem Christi, Lex nova seu Evangelica fuit sua vice promulgata per admirabilem Spiritus sancti effusionem in omnes Apostolos, et per sensibiles effectus inde sequentes. Concordia tam perfecta casui fortuito tribui non potest: unde dies Pentecostes, seu quinquagesimus, semper fuit solemnitas in Ecclesia, et eundem habet ritum ac ipsa Pascha.

16° *Festum sanctissimæ Trinitatis*. In Decretal. l. 2, tit. 9, cap. 2, refertur Constitutio Alexandri III tributa, quam *Bened. XIV* affirmat esse Alexandri II, anno 1061 ad dignitatem pontificiam eveci: ille Pontifex testatur varias tunc exstitisse consuetudines circa celebrationem festi sanctissimæ Trinitatis, secundum diversitatem regionum; a quibusdam in octava Pentecostes celebrari, ab aliis dominica prima ante Adventum, et Ecclesiam Romanam usum non habere speciale festum sanctissimæ Trinitati consecrandi, cum ei quotidie dicatur: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto*. Hæc glorificatio, in fine psalmodiarum, in pausationibus psalmodiarum longiorum, in fine responsoriorum et etiam hymnorum, verbis tantum mutatis, recitari aut cantari solita, a quibusdam magno concilio Nicæno tribuitur; ab aliis habetur ut anterior, et tantum additio *Sicut erat in principio*, etc., ad hoc concilium refertur; alii tandem judicant eam ab Orientali

Ecclesia in Occidentalem non fuisse introductam, sed initium habuisse in Gallia Narbonensi, in sexto sæculo.

Quidquid sit, hæc consuetudo est antiquissima et universalis; attamen plures ecclesiæ judicarunt, saltem a decimo sæculo, conveniens esse peculiare festum instituire in honorem sanctissimæ Trinitatis mysterii, quod est fundamentum fidei nostræ: sic ortum habuerunt variæ consuetudines, quas Alexander II in sua decretali commemorat. Ecclesia Romana has consuetudines non improbat, et tandem Joannes XXII, qui anno 1334 obiit, primus decrevit ut festum sanctissimæ Trinitatis prima die dominica post Pentecosten ab universali Ecclesia celebraretur. *Bened. XIV*, de Festo sanctiss. Trinit., n. 10.

Videtur tamen ejus institutionem non evasisse generalem nisi posterius, ut legi potest apud *Thomassinum*, *Bergier*, etc.

17° *Festum Corporis Christi*. Pia virgo, nomine Juliana, in pago diocesis Leodiensis anno 1193 nata, et monialis in conventu montis Cornelii, singulari devotione flagrabat erga præsentiam Domini nostri Jesu Christi in sacra Eucharistia. Cœlesti visione frequenter donata, intellexit Christum optare ut sollemnis institueretur festivitas ad recolendam divinæ Eucharistiæ memoriam, et ipsam ad procurandam banc institutionem fuisse electam. Obstupuit humilis virgo, judicans se tanto perficiendo operi esse prorsus imparem. Verumtamen, supernis auxiliis confisa, plures consuluit viros pietate et scientia conspicuos, qui responderunt ejus propositum nihil præ se ferre nisi laudabile, Deo ac Ecclesia dignum: tunc secretum suum aperuit; multas difficultates, tribulationes ac persecutiones passa est, et nihilominus obtinuit, anno 1246, a Roberto, Leodiensi episcopo, edictum quo postulata sollemnitas instituebatur per totam diocesim, feria quinta post festum sanctissimæ Trinitatis quotannis celebranda, cum jejuniis in vigilia. Canonici ecclesiæ collegiatae S. Martini, intra muros civitatis, soli paruerunt edicto, cæteris reclamantibus, et primi hoc fes-

tum anno 1247 solemniter celebrarunt, Juliana adhuc vivente.

Ea circa annum 1260 mortua, Eva, altera pia mulier Leodii habitans, cui Juliana totum negotium suum communicaverat, ab Henrico, Roberti successore, efflagitare non destitit ut Romanum pontificem exoraret quod nova festivitas ad universalem extenderetur Ecclesiam. Urbanus IV, Sanctam Sedem tunc occupans, archidiaconus fuerat Leodiensis, Julianam noverat, audierat et propositum ejus ut bonum et probandum laudaverat: precibus multiplicatis hac de re susceptis ac diu perpensis, edidit, die 11 augusti 1264, bullam qua prædictam instituit sollemnitate feria quinta post primam dominicam Pentecostes in universa Ecclesia celebrandam.

Duplex editum fuit officium pro hac sollemnitate, unum a quodam *Joanne*, clerico Leodiensi, quod per plures annos in Ecclesia S. Martini Leodiensis fuit celebratum; et alterum jussu Urbani IV a *S. Thoma de Aquino* compositum, in Breviario Romano insertum, et nunc existens. Plures arbitrantur multa ex priori officio servata fuisse, et *S. Thomam* ea ad formam Breviarii Romani redelegisse.

Sollemnis sanctissimi Sacramenti processio, cujus nulla fit mentio in bulla Urbani IV, ex devotione paulatim fuit introducta, ut ostendit *Fleury*, *Hist. eccl.*, l. 95, n. 9, et facta est universalis.

Sacra Rituum Cong. definiit, die 23 martii 1709, sanctissimum Sacramentum in hac processione et in ea quæ fit dominica sequenti, deferendum esse a sacerdote qui celebraturus est Missam. Si Episcopus processioni intersit et ex causa non celebraverit, debet tamen, ex Cæremoniali episc., l. 2, cap. 33, venerabile Sacramentum portare.

18° *Inventio S. Crucis*. Adrianus imperator, ex odio Christianorum, sanctum Christi sepulcrum terra oppleri, et in eo loco templum Veneri dedicatum exstrui jussit. Constantinus ad fidem conversus magnificentissimam ecclesiam in eodem loco erigere studuit, et mater ejus, sancta Helena, Jerusalem, circa finem anni 326, adventa, cuncta in circuitu loca everti jussit, et tres inventæ sunt cruces

sibi invicem adjacentes. *Crux Christi* agnita est ex titulo: *Jesus Nazarenus Rex Judæorum*, juxta *S. Ambrosium*, et ex miraculosa sanatione mulieris ad tactum sanctæ illius crucis, juxta *Ruffinum*, *Socratem*, *Sozomenum* et *Theodoretum*, vel ex ejusdem aut alterius jam mortuæ resurrectione, secundum *S. Paulinum Nolanum*, in epistola ad *Sulpicium Severum*. Quidquid sit, dubitari non potest quin certa adhibita fuerint media veritatem cognoscendi.

Bollandistæ referunt crucis partem *S. Macario Hierosolymitano Episcopo* traditam, ac postea in templo a *Constantino Hierosolymæ* exstructo locatam esse, et alteram ab *Helena* missam fuisse *Romam*, ut in templo *S. Crucis* in *Hierosolyma* poneretur: templum istud in memoriam crucis quam *Constantinus* viderat in cælo extrui curaverat *Helena*. Verisimile est, aiunt Bollandistæ, festivitatem *Inventionis Crucis* a die quo portio sanctæ *Crucis* in hac basilica posita est incœpisse, atque inde a summis Pontificibus in alias ecclesias *Romæ* et postea totius orbis catholici invecam esse. Jussu *Gregorii XI*, anno 1377 defuncti, compositum fuit officium *Inventionis* et *Exaltationis S. Crucis*; *Clemens VIII* hoc officium ad ritum secundæ classis promovit, et *Urbanus VIII* voluit ut hæc *Inventionis* solemnitas die 3 maii celebraretur de præcepto.

Multæ nunc existunt particulæ de ligno *S. Crucis* per varias ecclesias dispersæ, quibus specialis exhibetur cultus variis decretis ordinatus, ut fuse explicavimus in *Instructione* nostra diei 5 aug. 1845.

19° *Transfiguratio Christi*. Constat, ex tribus *Evangelistis*, *Matthæo*, *Marco* et *Luca*, *Christum* secum assumptis discipulos *Petrum*, *Jacobum* et *Joannem*, eos duxisse in montem excelsum et coram ipsis transfiguratum esse. In memoriam hujus facti mirabilis institutum est festum, cujus origo et initium assignari non potest; sed *Bened. XIV* demonstrat illius institutionem, quæ vulgo *Calixto III*, anno 1457 mortuo, tribuitur, esse anteriorem, et hunc Pontificem illius officium composuisse, edidisse, recitari præcepisse, indulgentias ei annexisse, et solem-

nitatem, die 6 augusti celebrandam, ad universalem Ecclesiam extendisse. Eo tamen tempore consuetudo jam erat ejusdem mysterii memoriam faciendi, sicut hodie, sabbato primæ hebdomadæ *Quadragesimæ* et dominicæ sequenti.

20° *Exaltatio S. Crucis*. *Chosroes*, Persarum rex, *Hierosolymam* anno 624 expugnatam incendit, plurimos Christianos cum *Zacharia* patriarcha captos Hebræis vendidit, sanctam crucem cum sua theca argentea abstulit eamque tanquam monumentum pretiosissimum honorifice custodivit. *Heraclius* imperator magnam victoriam adversus Persas anno 627 reportavit: *Siroes*, *Chosroæ* filius et successor, pacem ab *Heraclio* petiit; inter conditiones quas *Heraclius* posuit, exegit ut sibi restitueretur *crux Domini*, eamque recepit in eadem theca argentea in qua *S. Helena* ipsam recludi curaverat. Sanctissimum pignus maximo cum triumpho susceptum est, et inde nata est occasio in solemniori ritu habendi *Exaltationis sanctæ Crucis* festivitatem quæ a multo tempore jam existebat, in memoriam eorum quæ sub *Constantino Magno* acciderant, ut probat *Bened. XIV*, et fixa erat diei 14 septemb.

De festo sacratissimi Cordis Jesu alibi diximus. Sunt alia festa minora, aut recentius instituta, ut festum de *Pretiosissimo sanguine D. N. J. C.* Ea breviter causa omittimus.

§ II. — De festis in honorem beatæ Mariæ Virginis.

Gratianus, in *Decreto*, 3^a parte, dist. 3, can. 1, citat concilium quoddam *Lugdunense* ex quo tres tantum numerat festivitates in honorem sanctissimæ *Virginis* institutas, *Purificationem*, *Assumptionem* et *Nativitatem*. *S. Bernardus* quatuor recenset, tres præcedentes et *Annuntiationem*. Ab eo tempore plures aliæ fuerunt institutæ, quas breviter indicaturi sumus, sequendõ ordinem anni civilis.

1° *Desponsatio B. Mariæ cum S. Joseph*, die 23 januarii. Constat enim, ex dictis in *Tractatu de Matrimonio*, ve-

rum exstitisse matrimonium inter B. Mariam Virginem et S. Joseph. *Bened. XIV*, de hoc festo disserens, statuit 1° a nota temeritatis excusari non posse qui veritatem hujus matrimonii nunc negaret; 2° communem esse sententiam B. Virginem quatuordecim circiter annis nupsisse; 3° opinionem quæ tenet S. Josephum priorem habuisse uxorem ex qua suscepisset liberos esse falsam, et eum non fuisse ætate valde provectum, ut illum repræsentare solent pictores; 4° in decimo quinto sæculo festum Desponsationis B. Mariæ cum S. Joseph notum fuisse in Ecclesia Carnutensi, et Gersonem officium pro illo scripsisse; 5° Paulum III, in decimo sexto sæculo, commissario generali Fratrum Minorum concessisse facultatem ut fratres et sorores officium Desponsationis, ex officio Nativitatis desumptum, mutata voce *Nativitatis* in vocem *Desponsationis*, recitarent; 6° Benedictum XIII, edicto diei 22 augusti 1725, hoc festum ad omnes ditiones ecclesiasticas extendisse, die 23 januarii celebrandum; 7° annulum apud Perusinos asservatum, qui pie creditur B. Mariæ inserviisse quando nupsit, licet ab Innocentio VIII Perusinis præ Clusinis in magna lite adscriptum, non ideo esse certe authenticum. Sancta quippe Sedes pronuntians tale objectum ad hunc vel ad illum pertinere, de veritate ejus intrinseca non ideo judicat; quod pluries evenit ubi de identitate reliquiarum agebatur.

2° *Purificatio*, die 2 februarii. Certum est beatam Virginem Mariam, quæ more consueto non conceperat nec pepererat, veteri Legi circa purificationes mulierum non fuisse obligatam; ei tamen humilitatis causa se subiecit et 1° quadraginta diebus ab ingressu templi abstinuit; 2° primogenitum suum obtulit Domino, sicut præceptum erat in lege Moysis, et illum quinque siclorum oblatione redemit, secundum præscriptum Legis, quamvis S. Lucas de hoc sileat; 3° obtulit pro sua purificatione hostiam Lege statutam et pauperibus permissam, scilicet par turturum aut duos pullos columbarum, loco agni anniculi in Levitico, cap. XII, præscripti.

• Simul occurrunt in templo venerabilis senex nomine

Simeon et prophetissa Anna, qui exsultaverunt præ gaudio, Deum benedixerunt et diversa vaticinati sunt. Unde hoc festum dicitur apud Græcos *ὑπανθησις*, *occursus*, a verbo *ὑπαντάν*, *occurrere*: habetur etiam apud illos, sicut et in ritu Ambrosiano, ut festum Domini nostri Jesu Christi, qui hac die in templo fuit præsentatus; verum, juxta Ecclesiæ Romanæ consuetudinem, inter B. Virginis solemnitates sub nomine Purificationis ejus numeratur.

Institutionem hujus festi assignare non possumus: scimus tantum eam antiquissimam esse, siquidem Gelasius papa I, S. Eligius, S. Sophronius Hierosolym., S. Cyrillus Alex., etc., loquuntur de more suo tempore recepto benedicendi cereos eosque in processione deferendi, ut publice significetur vera esse hæc verba de Christo prolata: *Lumen ad revelationem gentium*.

3° *Annuntiatio*, quæ 25 martii celebratur, ad recolendum ineffabile Verbi divini Incarnationis mysterium, quod angelus Gabriel annuntiavit Mariæ Nazareth degenti, ut narratur Luc. I, 26 et seq. Si Bollandistis fides adhibeatur, beatissima Virgo, tanti beneficii gratam semper conservans memoriam, hanc diem quotannis singulari devotione colebat; Apostoli, cum hujusmodi piissimæ gratitudinis consuetudinem in sancta Dei Genitrice vidissent, eam observarunt et ubique servandam esse sanxerunt; sicque dicta festivitas esset traditionis Apostolicae.

Certum est illam ad minus in septimo sæculo solemnem exstitisse, siquidem synodus in Trullo, anno 692 habita, præcipit ne per quadragesimam integrum Missæ sacrificium peragatur, *præterquam sabbato, dominica et sancto Annuntiationis die*. Verum *Bened. XIV* rectissime notat synodum Trullanam de institutione festivitatis non agere, illam vero supponere, e contra, ut existentem et universalem. S. Aug. et S. Gregorius *Thaumaturgus*, juxta eundem doctissimum Pontificem, de illa festivitate non obscure loquuntur, quamvis non præcisè verbis.

4° *Compassio*, feria sexta post dominicam Passionis. Certum est B. Virginem crucifixioni divini Filii sui ad-

fuisse, et ad stupendum hujusmodi spectaculum animam ejus incredibili dolore fuisse affectam, juxta Simeonis oraculum, *et tuam ipsius animam pertransibit gladius*. Luc. II, 35. Theodoricus, Coloniensis episcopus, synodum provinciam in sua civitate anno 1418 agens, et comprimere volens audaciam Hussitarum, qui sanctissimas Christi et B. Virginis dolore perfusæ imagines fœdabant, statuit ut deinceps festum commemorationis præfatæ angustiae et doloris B. Mariæ Virginis, singulis annis feria sexta post dominicam Passionis, in omnibus ecclesiis suæ provinciae in choro tantum celebraretur. Bened. XIII jussit per decretum 22 augusti 1725 ut officium ejusdem festi in tota ditione ecclesiastica recitaretur, et per aliud decretum, 22 augusti 1727, illud ad universalem Ecclesiam extendit sub nomine festi Dolorum beatissimæ Virginis, quod etiam dicitur festum Septem Dolorum B. Mariæ Virginis, quia septem præcipue numerantur circumstantiæ in quibus B. Virgo Maria vehementer doluit, et ideo pictores sanctam Deiparam septem gladiis perfosam depingunt.

5° *Auxilium Christianorum*, die 24 maii. Pius VII, libertatem feliciter adeptus anno 1814, post quinque annos duræ captivitatis quæ nullum finem habitura videbatur, declaravit suam liberationem tribuendam esse, juxta animi sui persuasionem, auxilio speciali beatissimæ Mariæ cui in tribulationibus suis confidebat, et decreto diei 16 septembris 1815 instituit, pro ditionibus ecclesiasticis, festum in honorem ejusdem sanctissimæ Virginis sub titulo Auxilii Christianorum. Plures ecclesie, notanter in Belgio, facultatem hoc celebrandi festum petierunt ac obtinuerunt. Confraternitas sub eo titulo, in ecclesia parochiali S. Nicolai civitatis Namurci a Leone XII, per Breve diei 17 nov. 1826, fuit erecta et multis indulgentiis plenariis ac particularibus locupletata. Erectionem alterius confraternitatis sub eodem titulo, die 17 martii 1835, pro cathedrali Cenomanensi pariter obtinimus.

6° *Visitatio B. Virginis*, die 2 julii. Postquam disces-

sit angelus qui Verbi incarnationem B. Mariæ Virgini annuntiaverat, ea, iter ingressa, venit in quamdam civitatem Judæ in montibus sitam, ad cognatam suam Elisabeth, sciens per testimonium Angeli eam, licet sterilem, in senectute concepisse et sextum decurrere mensem illius graviditatis; eam salutavit, mirabilia ab ea Spiritu sancto repleta audivit, *mansit cum illa quasi mensibus tribus, et reversa est in domum suam*, Luc. I, 56. Negari non potest memoriam sanctissimæ hujus visitationis dignam esse speciali cultu; officium in illius honorem celebratum fuisse ab ordine fratrum Minorum, anno 1263, testatur *Benedictus XIV*, n. 9, et ejus institutionem, pro tota Occidentali Ecclesia, tribuit Urbano VI, quo mortuo, Apostolicas ejus litteras nondum editas Bonifacius IX, illius successor, promulgavit per Const. anni 1389. Concilium Basileense, anno 1414, in sess. 43, statuit ut dictum Visitationis Mariæ festum die 2 julii in omnibus Christiani orbis ecclesiis solemnius celebraretur. *Labbe*, t. 12. Licet concilium Basileense tunc non fuerit œcumenicum, nihilominus festivitas Visitationis facta est universalis pro choro, non pro foro.

Recenti decreto, nempe pridie Calendas junii 1850 edito, S. P. Pius IX, in memoriam Urbis a perditorum hominum jugo, die 2^a julii, liberatæ et, aliquot post dies, civilis Apostolicæ Sedis principatus restituti, festi Visitationis gradum auxit, duplicemque secundæ classis pro universa Ecclesia effecit.

7° *Festum B. Mariæ de Monte Carmelo*, die 16 julii. Mons Carmelus, inter Judæam et Syriam, fuit illustratus præsentia Eliæ et miraculo quo ignis de cælo in prophetas Baal descendit. Existit celebris ordo religiosus, dictus de monte Carmelo ab Eliâ et Eliseo, quos ut primos patriarchas suos veneratur. Fertur Simeonem Stock, virum eximiæ sanctitatis, generalem totius ordinis Carmelitarum, in tredecimo sæculo visionem habuisse, multo ante suum obitum, in qua B. Virgo Maria ei apparuit ostenditque scapulare tanquam peculiare signum suæ protectionis in Carmelitarum ordinem; deinde quin-

quaginta post annis eandem Virginem apparuisse Joanni XXII, summo Pontifici, eumque monuisse de pluribus indulgentiis quas a Jesu Christo filio suo fratribus et sororibus Carmelitani ordinis impetrasset, et eas ab illo Pontifice fuisse promulgatas, die 3 martii anni 1322, per bullam quæ vulgo dicitur *Sabbatina*.

Hæc bulla non modicas patitur difficultates, ut videre est apud *Bened. XIV*, de Festis, l. 2, cap. 6, n. 9: Paulus V eas non dirimens, permisit « patribus Carmelitanis prædicare quod populus Christianus pie credere » possit de adjutorio animarum fratrum et confratrum » in charitate decedentium, qui in vita habitum gestaverint, etc.

» Quapropter, ait *Bened. XIV*, cum ea omnia quæ » tum in B. Stokii visione, tum in Sabbatina bulla difficultatem creare poterunt, sapientibus doctorum virorum animadversionibus et Romani pontificis decreto » sublata sint; cumque gliscentibus maxime contentionibus, nemo unquam cultum erga B. Virginem de monte Carmelo ausus sit improbare, quem Romani Pontifices » tot tantisque indulgentiis locupletarunt; cum denique, » B. Virgine intercedente, plura Deus miracula ediderit » in eorum utilitatem qui huic devoto cultui sunt addicti... quisque fateatur necesse est festivitatem de monte Carmelo non sine gravi institutam esse judicio, et in » universali Ecclesia cum officio et Missa propria celebrari. Eam pro Carmelitarum ordine anno 1587 approbavit Sixtus V, et ex decreto S. Rit. Cong. novis auxiliorum lectionibus a venerabili card. Bellarmino recognitis. »

Eandem festivitatem, diversis successive temporibus, Romani pontifices ad aliquot civitates, provincias et regna extenderunt, ut populorum, episcoporum aut principum devotioni satisfaceret, et *Bened. XIII* ad universalem Ecclesiam.

8° *Festum S. Mariæ ad Nives*, die 5 augusti. Est anniversarium dedicationis celeberrimæ basilicæ nunc dictæ S. Mariæ-Majoris, Romæ existentis, quæ vocata est *ad Præsepe*, quia præsepe Domini, quod ex Bethleem dicitur

tur asportatum, in ea cum honore servatur; appellatur etiam *basilica Liberiana*, quia sub Liberio summo Pontifice in quarto sæculo fundata est; et S. Maria *ad Nives*, ex pia populari traditione, quæ tenet, referente *Bened. XIV*, de Festis, l. 2, cap. 7, n. 6, nonis augusti, quo tempore gravissimi Romæ sunt calores, nivem noctu in Exquilium collem decidisse, et eadem nocte Joannem, patricium Romanum, atque ejus uxorem in somnio a B. Virgine, cui erant addictissimi, monitos fuisse ut in parte collis nive tecta templum in ipsius honorem extruerent; Liberium idem simul habuisse somnium quod Joanni communicavit, ad collem cum populi et cleri concursu processionaliter ivisse, eum nive tectum invenisse, ac in eo locum templi designavisse, quod deinde Joannis et uxoris ejus sumptibus exstructum est. Hoc miraculum consignatur in Martyrologio Romano dicente: *Romæ, in Exquilis, dedicatio Basilicæ sanctæ Mariæ ad Nives*; deinde factum nivis miraculosæ narratur. Constat festivitatem hujus dedicationis celebratam duodecimo sæculo in ipsamet basilica, in quarto decimo sæculo ad totam urbem extensam esse, et a Pio V ad universalem Ecclesiam. Postea eadem basilica, ob maximam ejus celebritatem, dicta est *S. Maria-Major*.

Quando summus Pontifex in Palatio Quirinali residet, Brevia sua et bullas inscribit de S. Maria-Majori.

9° *Assumptio B. Mariæ in cælo*, die 15 aug. S. Epiph., Hæresi 78, dubitat an B. Maria mortua fuerit: alii id expresse negarunt, ob privilegium immaculatæ conceptionis, quia mors est pœna peccati originalis, a quo B. Maria fuit exempta. Sed opinio totius Ecclesiæ est sanctissimam Deiparam, sicut cæteros Adami filios, obiisse. Disputatur de anno et loco mortis ejus: communius asseritur eam, annis septuaginta duobus natam, mortuam esse Hierosolymis juxta quosdam, Ephesi juxta alios. *Bened. XIV*, neutram ex his sententiis amplectens, statuit cap. 8, n. 12, « exploratum esse B. Virginem ex hac vita mi-grasse, ejus animam a corpore fuisse sejunctam, statimque, nulla vel minima mora interjecta, non solum

» beata visione fuisse præditam, sed sublatam ad empyreum et exaltatam super choros angelorum; » et postea addit corpus ejus peculiari privilegio revixisse et simul cum anima in cælum gloriose translatum esse.

Non conveniunt doctores quo die et tempore B. Maria revixerit et in cælum assumpta fuerit: quidam mortem seu dormitionem ejus ab assumptione distinguunt, et alii volunt utramque eodem die contigisse.

Magna Assumptionis solemnitas in universa celebratur Ecclesia, saltem ab octavo sæculo, et probabilius a sexto, ut probat *Benedict. XIV.* de Festis, cap. 8, n. 29; olim celebrabatur die 16 januarii, sub titulo dormitionis; die 18 januarii, sub titulo Depositionis; et tandem die 15 augusti, sub nomine Assumptionis B. Mariæ.

Non tamen de fide est, ut omnes fatentur, dictam Virginem resurrexisse et in cælum corporaliter elevatam esse.

10° *Nativitas B. Mariæ*, die 8 septembris. Dies natalis aliorum sanctorum est dies mortis, quo in beatitudine æterna nascuntur. Celebrabatur natalis Domini et natalis S. Joannis Baptistæ tempore *S. August.*, ut patet ex seq. ipsius verbis, Sermon. 287: « Natales dies carnis nulli » Prophetarum, nulli Patriarcharum, nemini Apostolorum celebravit Ecclesia: solos duos natales celebrat humanus (Joannis Baptistæ) et Christi. » Unde merito inferitur nativitatem B. Mariæ nondum exstitisse ut festum. Conveniens tamen postea visum est eam instituere; ignoratur quo præcise tempore. Nonnulli putant eam primo institutam fuisse sæculo duodecimo in Gallia, et inde in Italiam comisse. Verum constat eam exstitisse tempore Ildephonsi, sæculo septimo scribentis et dicentis, Bibliotheca Patrum, t. XII: « Nullius igitur nativitas celebratur in mundo, nisi Christi et ejus (Mariæ) atque beati Joannis. Joannes autem qui et ipse in utero sanctificatus » legitur; sic et beata Virgo Maria, nisi in utero matris » sanctificata esset, minime ejus nativitas colenda esset. »

In Codice sacramentorum Romanæ Ecclesiæ qui creditur esse S. Leonis Magni aliorumque prædecessorum Pontificum, habetur Missa in Nativitate S. Mariæ cum pro-

priis orationibus; in Sacramentario S. Gregorii a Menardo edito, p. 128, sunt orationes ad matutinum, processionem et Missam in Nativitate B. Virginis Mariæ. Probabile nihilominus videtur hanc festivitatem in Ecclesia Romana antiquiorem, in Gallia ante nonum sæculum non fuisse introductam, ut inferitur ex multis testimoniis a *Bened. XIV.* citatis. Nunc, et a duodecimo sæculo, celebris est tam apud Græcos quam apud Latinos, et die 8 septembris habetur.

11° *Festum Nominis B. Mariæ*, dominica infra octavam Nativitatis. Venerandum semper fuit nomen S. Mariæ, et diu prohibitum fuit ne, præ reverentia, alteri feminae imponeretur; serius hoc concessum est, et mos invaluit ut multis etiam viris ex devotione daretur. Deinde factum est ut cultus illi sancto nomini exhiberetur, qui anno 1513 diplomate Pontificio pro civitate et diocesi Conchiensi in Hispania fuit approbatus, a Pio V sublatus, et a Sixto V restitutus. Innocentius XI jussit, anno 1683, ut officium Nominis Mariæ ab universali Ecclesia die dominica infra octavam ejusdem Nativitatis recitaretur in memoriam celebris victoriæ qua, opè beatissimæ Mariæ, exercitus Turcarum urbem Viennam obsidentium profligatus est.

12° *Festum B. Mariæ de Mercede*, die 24 septembris. B. Virgo Maria apparuit S. Petro Nolasco, S. Raymundo de Peñafort et Jacobo regi Aragoniæ; eosque monuit sibi ac Filio suo gratum fore, si in ipsius honorem institueretur ordo religiosorum qui operam darent liberandis Christianis e captivitate Turcarum. Tunc institutus est ordo regularis sub invocatione B. Mariæ de Mercede redemptionis captivorum. Hinc nata est festivitas ad exhibendum specialem cultum B. Mariæ, pro isto singulari beneficio, sub titulo de Mercede redemptionis captivorum. Officium primo soli ordini fuit concessum, deinde ad omnia Hispaniæ regna, ac postea ad Gallias propagatum; deinque Innocentius XII jussit illud die 24 septembris ab universali Ecclesia recitari.

13° Pius VII anno 1814 festum *Septem Dolorum B. Ma-*